

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku**

Gdańsk, dnia 29 listopada 2010 r.

**Pani
Ewa Walczak
p.o. Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Luzinie**

LGD-4101-025-02/2010
P/10/098

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie *art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.)*, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku przeprowadziła w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Luzinie („GOPS”) kontrolę w zakresie wywiązywania się GOPS z zadań na rzecz pomocy osobom uprawnionym do alimentów w latach 2007-2010 (do 30 września), powierzonych do realizacji przez organy Gminy Luzino.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 10 listopada 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie *art. 60 ustawy o NIK*, przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, ocenia działalność GOPS w skontrolowanym zakresie.

Uzasadnienie ww. oceny stanowiły wyniki badania 40 postępowań w sprawie ustalenia prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz działań podejmowanych wobec 30 dłużników alimentacyjnych. Osobą odpowiedzialną za nadzór nad kontrolowaną działalnością była kierownik GOPS, natomiast za ujawnione nieprawidłowości odpowiadali pracownicy, którym powierzono realizację kontrolowanych zadań. Osobami odpowiedzialnymi za nadzór nad kontrolowaną działalnością były p.o. kierownika GOPS, natomiast za ujawnione nieprawidłowości odpowiadali pracownicy, którym powierzono realizację kontrolowanych zadań.

Powyższa ocena wynika z niżej opisanych ustaleń.

1. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia przyznawanie i wypłacanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego, dokonywanych na podstawie upoważnienia Wójta Gminy Luzino, który jako organ właściwy wierzyciela udzielił, na podstawie *art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*¹ (dalej: „ustawa o pomocy”), upoważnienia do prowadzenia postępowań w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego i wydawania w tych sprawach decyzji pełniącej obowiązki Kierownika GOPS. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznawane były z zachowaniem kryterium dochodowego rodziny (*art. 9 ust. 2*) w trybie określonym w *art. 15 ustawy o pomocy* oraz wypłacane zgodnie z wymogami *art. 20 ww. ustawy*.
2. W badanych sprawach GOPS, wykonując dyspozycję *art. 27 ust. 8 ustawy o pomocy*, przekazał komornikowi sądowemu prowadzącemu postępowanie egzekucyjne decyzje przyznające osobom uprawnionym świadczenia z funduszu alimentacyjnego.
3. W kontrolowanym okresie wydano jedną decyzję administracyjną (Nr 000019/FA/03/2010/DG z dnia 15.03.2010 r.) dotyczącą zwrotu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Została ona wydana w następstwie zawieszenia postępowania egzekucyjnego co do świadczeń na rzecz alimentowanego, w związku ze złożeniem przez pełnoletniego wnioskodawcę wniosku o zawieszenie od dnia 1 stycznia 2010 r. bieżących świadczeń alimentacyjnych. Pobrane przez uprawnioną[...]² nienależnie świadczenie za dwa miesiące (styczeń i luty 2010 r.) w kwocie 440 zł., zostało przez ww. osobę zwrócone na konto GOPS w dniu 22.02.2010 r.
4. Podziału kwot wyegzekwowanych od dłużników alimentacyjnych dokonywano za pomocą programu firmy Sygnity S.A, zgodnie z zasadami określonymi w *art. 27 ust. 4 i 5 ustawy o pomocy*.
5. W ramach działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych w sprawach, w których siedzibą organu właściwego wierzyciela i organu właściwego dłużnika była Gmina Luzino, wywiady środowiskowe oraz alimentacyjne przeprowadzone zostały na wniosek Wójta Gminy Luzino skierowany do Kierownika GOPS w Luzinie. W zbadanych

¹ Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7 ze zm

² Personalia wyłączono na podstawie art. 5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. Nr 112, poz.1198 ze zm.) ze względu na prywatność osoby fizycznej. Wyłączenia dokonała Ewa Jasiurska – doradca prawny w NIK Delegatura w Gdańsku

sprawach wywiad alimentacyjny przeprowadzony został w oparciu o wzór kwestionariusza określony w *rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 kwietnia 2008 r. w sprawie wzoru kwestionariusza wywiadu alimentacyjnego oraz wzoru oświadczenia majątkowego dłużnika alimentacyjnego*³. Oświadczenia majątkowe odebrane od dłużników były zgodne z ww. wzorem. Wywiad środowiskowy przeprowadzono w terminie od 5 do 67 dni (z uwagi na konieczność ponownego wezwania dłużników do stawienia się celem przeprowadzenia wywiadu) od daty otrzymania informacji o bezskuteczności egzekucji, a wywiad alimentacyjny – w terminie od 6 do 18 dni od daty otrzymania ww. wniosku.

6. Informacje mające wpływ na skuteczność egzekucji, o których mowa w *art. 5 ust. 1 ustawy o pomocy*, przekazano komornikowi w terminie do 30 dni od daty ich uzyskania.
7. W badanych sprawach, w których stwierdzono zachowania dłużników, określone w *art. 5 ust. 3 ustawy o pomocy*, GOPS składał wnioski o ściganie za przestępstwo określone w *art. 209 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny*⁴, a ponadto kierował do starosty wnioski o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego.
8. Nieprawidłowości stwierdzono w zakresie wysokości ponoszonych w latach 2009-2010 (do 30.09.) kosztów obsługi funduszu alimentacyjnego. Były one wyższe niż przewidziane w *art. 31 ust. 3 ustawy o pomocy*, który stanowi, że „koszty podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych i koszty obsługi świadczeń z funduszu alimentacyjnego wynoszą 3% otrzymanej dotacji na świadczenia z funduszu alimentacyjnego”. W kontrolowanym okresie koszty te nie przekroczyły wysokości 3% otrzymanej dotacji na świadczenia z ww. funduszu jedynie w 2008 r., natomiast w latach 2009 i 2010 wyniosły one odpowiednio: 3,8% i 11,6%, przekraczając ustawowy limit. NIK nie podziela stanowiska GOPS (przedstawionego w wyjaśnieniach z dnia 16.11.2010 r.), co do poprawności wyliczenia ww. kosztów w odniesieniu do wysokości otrzymanej dotacji obejmującej świadczenia z funduszu alimentacyjnego łącznie ze świadczeniami rodzinnymi, bowiem wyżej wymieniony przepis *ustawy o pomocy* jednoznacznie wskazuje podstawę wyliczenia wysokości kosztów obsługi funduszu alimentacyjnego.
9. Stwierdzono nieprzestrzeganie przez GOPS terminów przy wydawaniu decyzji w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu świadczeń wypłaconych

³ Dz.U. Nr 78, poz. 469.

⁴ Dz.U. Nr 88, poz. 553 ze zm.

osobom uprawnionym. Decyzje te wydawane były bowiem w terminie od 32 do 66 dni po zakończeniu okresu świadczeniowego, tj. z przekroczeniem miesięcznego terminu, określonego w *art. 35 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego*⁵.

10. Nieprawidłowości wystąpiły również w przekazywaniu Wojewodzie Pomorskiemu kwartalnych sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, które to sprawozdania, zgodnie z przepisem § 2 *rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 września 2008 r. w sprawie sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*⁶, są składane przez organy właściwe dłużnika oraz organ właściwy wierzyciela w formie pisemnej oraz elektronicznej, w terminie do 15 dnia miesiąca następującego po upływie każdego kwartału.

Spośród 8 sprawozdań objętych badaniami, 5 zostało złożonych z opóźnieniem wynoszącym od 1 do 26 dni. Większość z badanych sprawozdań (6) została podpisana przez Kierownika GOPS. Zgodnie z wyjaśnieniem, poczynawszy od III kwartału 2010 r. – w związku z ustaleniem dokonany z Wójtem Gminy Luzino – sprawozdania z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów podpisywane są przez Wójta Gminy Luzino, będącego organem właściwym dłużnika oraz wierzyciela.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) nieprzekraczanie limitu kosztów obsługi funduszu alimentacyjnego, o którym mowa w *art. 31 ust. 3 ustawy o pomocy*
- 2) wzmocnienie nadzoru nad organizacją obsługi funduszu alimentacyjnego, poprzez wprowadzenie mechanizmów kontrolnych (rozwiązań organizacyjnych) mających na celu ograniczenie ryzyka:
 - występowania przypadków nieterminowego wydawania decyzji w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu świadczeń wypłaconych osobom uprawnionym,
 - nieterminowego składania Wojewodzie Pomorskiemu sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w *ustawie o pomocy*.

⁵ Dz.U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.

⁶ Dz.U. Nr 173, poz. 1075

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku, na podstawie *art. 62 ust. 1 ustawy o NIK* oczekuje przedstawienia, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią *art. 61 ust. 1 ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie, do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z *art. 62 ust. 2 ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.